

стовуються (чи застосовуються) суб'єктами референдного процесу, органами публічної влади й їх посадовими особами у зв'язку зі здійсненням своїх компетенційних повноважень, а також заходів, які вживаються ними для практичної реалізації громадянами України своїх можливостей, пов'язаних із ініціюванням питання про проведення всеукраїнського або місцевого референдуму, формулюванням змісту рішення, що має загальнодержавне чи місцеве значення, а також його затвердженням у результаті всенародного волевиявлення або ж волевиявлення громадян України, які проживають в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Література:

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / В. Б. Авер'янов та ін. Харків: Видавництво «Право»; Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 808 с.

2. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії і практики. До 10-ї річниці незалежності України: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 356 с.

3. Сердюк І.А. Чи реальною є можливість волевиявлення громадян України за відсутності законодавства про референдум? *Права людини та юридична практика їх захисту: основні напрями їх взаємовпливу та підвищення ефективності в умовах глобалізованого суспільства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої проголошенню Загальної декларації прав людини (м. Дніпро, 9 грудня 2019 р.). Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. С. 112-115.

4. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Референдуми в Україні: історія та сучасність: монографія. Київ: Ін-т держави і права НАН України, 2000. 248 с.

5. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Референдне право України: навч. посібник. Київ: «Ліра-К», 2006. 366 с.

6. Тодика О. Ю. Народовладдя на трансформаційному етапі розвитку держави і суспільства: монографія. Харків: Право, 2007. 480 с.

Жеглінська Т. О.,
викладач кафедри
теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІН У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН У СФЕР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЗУМОВЛЕНИХ ЕПІДЕМІЄЮ COVID-19

Питання у сфері медичної реформи в Україні на сьогоднішній день являється досить актуальною. Так як умови пандемії COVID-19 змусили внести чимало змін у наше вітчизняне законодавство, зокрема не обійшлася увагою проблема регламентації прав людини у сфері охорони здоров'я.

11 березня 2020 р Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила,

що епідемія вірусу COVID-19, який вперше був ідентифікований в грудні 2019 року в місті Ухань в Китаї, досягла рівня пандемії. Відзначивши «ви-кликають тривогу рівні поширеності і тяжкості», ВООЗ закликала держави вжити невідкладних і гранично рішучі заходи, щоб приборкати поширення коронавірусу.

Зауважимо, пандемія COVID-19 - це надзвичайна ситуація у сфері охорони здоров'я, але цим справа далеко не обмежується. Це економічна криза. Соціальна криза. І людський криза, яка швидко перетворюється на кризу прав людини.

Таким чином, здійснення конституційного права на охорону здоров'я, медичне страхування та медичну допомогу, гарантоване статтею 49 Основного Закону, також потрапило під карантинний приціл [1]. Постанова Кабінету Міністрів від 11.03.2020 №211, після внесення до неї змін від 16.03.2020, вперше закріпили у собі положення щодо тимчасового припинення відповідних планових заходів щодо планових заходів та госпіталізації, окрім невідкладних та термінових [2]. Тим часом Міністерством охорони здоров'я було прийнято наказ від 23.03.2020 №698, а також закріплено обов'язок щодо відповідних закладів охорони здоров'я тимчасове припинення планових госпіталізацій пацієнтів [3].

Згодом до постанови №211 також були внесені деякі зміни (постановою від 25.03.2020 №239) та начебто знято відповідні обмеження щодо здійснення медичної практики, однак з певним застереженням – лише при умові забезпечення медичного персоналу засобами індивідуального захисту та дотримання відповідних протиепідемічних і санітарних заходів (пп. 8 п.2). Проте дані обмеження, що стосуються, насамперед, планової медичної допомоги та планової госпіталізації залишилися (п.8) [3]. Таким чином, можна зауважити, що мета відповідних змін від 25.03.2020 у сфері медичної практики так і залишається невизначеною, оскільки на неї все одно будуть поширюватись певні обмеження. Також варто зауважити, що окрім цього, відповідне обмеження конституційного права за статтею 49 Основного Закону являється припустимим тільки в умовах надзвичайного або воєнного стану. Зауважимо, що на наш погляд, Режимом надзвичайного стану і закони, прийняті у відповідь на поширення COVID-19, повинні забезпечувати обмеження основних свобод для захисту громадського здоров'я з обмеженим терміном дії, тільки в міру необхідності для подолання кризи. Вони не повинні використовуватися як привід для того, щоб змушувати мовчати, переслідувати або піддавати цькуванню представників громадянського суспільства, опозиційних голосів, членів маргіналізованих груп або будь-яких інших осіб, які бажають зробити свій внесок у громадське обговорення. Такі побоювання, які ми відчуваємо з приводу реакцій на COVID-19, які ми спостерігаємо, і ми сподіваємося, що вони залишаться лише тимчасовими. Таким чином, вважаємо, що режими надзвичайного стану і пов'язані з ним закони повинні бути обмежені за часом і не залишатися в силі довше, ніж це строго потрібно для подолання іденти-

фікованої надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я.

Доцільно також зауважити, що на сьогоднішній загострилося чимало проблем, що мають суттєве відношення до питання цього дослідження. Таким чином, станом на 22.04.2020 загальна кількість медичних працівників, що безпосередньо хворіють на коронавірусну хворобу COVID-19, становить 1245 осіб [4]. Так, згідно статті 39 закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» інфекційні захворювання працівників медичних закладів, безпосередньо пов'язані з виконанням відповідних професійних обов'язків в умовах з підвищеним ризиком зараження, належать до професійних [3]. Наведені працівники комунальних та державних установ підлягають обов'язковому страхуванню з боку держави на випадок інфекційного захворювання у певному порядку та на умовах, що являються установленими Кабінетом Міністрів України.

Однак, на превеликий жаль, наша держава розробила тільки порядок страхування працівників медичних закладів на випадок інфікування ВІЛ-інфекції під час виконання професійних обов'язків. Тож, регламенту страхування від будь-яких інших хвороб в Україні на сьогоднішній день поки що не існує, навіть не зважаючи на те, що з часу ухвалення закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» минуло вже понад 20 років. Тому ще однією, доволі важливою проблемою являється те, що стаття 23 даного Закону закріплює у собі положення щодо права відсторонення від роботи осіб, які являються безпосередніми бактеріоносіями, а на період відсторонення, таким особам необхідно має виплачуватися допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю [5].

Таким чином, національне законодавство має низку проблем щодо епідеміологічного нагляду, інфекційної безпеки та контролю, внутрілікарняного інфікування. Якісна, безпечна та доступна медична допомога повинна становити відповідний фундамент, який слугуватиме підґрунтям для всього українського законодавства, що у свою чергу надасть можливість якісного функціонування вітчизняної системи охорони здоров'я та відповідного забезпечення права людини.

Тож, насамперед необхідним являється якнайшвидше ухвалення нового закону, який стосуватиметься, насамперед, захисту населення від інфекційних хвороб; негайне розроблення механізму примусової госпіталізації, а також лікування осіб з чітко визначеними інфекційними хворобами з обов'язковим судовим контролем.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>

2. «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text>

3. «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України». Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2020 р. № 239 Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/239-2020-%D0%BF#Text>

4. Оперативна інформація про поширення коронавірусної інфекції 2019-nCoV. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennja-koronavirusnoi-infekcii-2019-cov19>

5. «Про захист населення від інфекційних хвороб»: Закон України 06.04 2000 року № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>

Лантух І.С.

викладач кафедри

теорії та історії держави і права,

Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ

ПРАВО НЕПОВНОЛІТНІХ НА ЗАХИСТ ВІД ПРОЯВІВ ФІЗИЧНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Серед глобальних проблем сучасності однією з них є цькування або булінг. Частіше за все воно виникає в освітніх закладах. Насильство в освітньому середовищі має різний характер і природу. Воно може проявлятися як у формі одноразових, так і в вигляді систематичних дій. Але ці дії завжди завдають шкоди психічному та фізичному здоров'ю всіх учасників процесу. Виявити такі випадки насильства досить важко, через те що переважно насильство виникає подалі від очей дорослих, або в місцях де відсутній нагляд дорослих.

Поняття «булінг» є порівняно новим у вітчизняному законодавстві. Наприкінці 2018 р. український парламент ухвалив Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» який вступив в силу у 2019 році. Зокрема, зміни внесені до Закону України «Про освіту» шляхом закріплення поняття «булінг» та його основних ознак [1]. Так, згідно ЗУ «Про освіту» булінг (цькування) визначається як діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, унаслідок чого могла бути чи була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого [2]. Термін «булінг» походить від англійського слова «bully», тобто хуліган, забіяка, задира.

Найпоширенішими формами булінгу є: фізичний, психологічний, економічний, сексуальний, кібербулінг.